

UUDET JA IHANAT

Italiassa asuva toimittaja Hertta ja valokuvaaja Terhi paljastavat mahtavan maisemareitin, upeat kattoterassit ja vastineen Malediiveille.

Teksti HERTTA HILTUNEN

MINNE
HALUAT
ENSIN?

MYPHOTOS

SAMPPANJAN HAASTAJA **8** • PUSUJA KATOLLA **10** • NOSTA
PURJEET **12** • ROMANTIikka **14** • PARAS RANTA **16** • AUTOLLA **18**

KUOHUVIINI FRANCIACORTA

ITALIAN ARVOSTETUIN KUPLA-
JUOMA HAASTAA SAMPPANJAN

MIELI RENTOUTUU, kun saapuu Franciacortan viininviljelyalueelle Pohjois-Italiaan. Ympärillä on viiniköynnöksiä ja vehreää, kumpuilevaa maastoa. Satumaisen kauniilla seudulla saa kulkea rauhassa, sillä massaturismia ei ole vielä löytänyt tänne.

Franciacorta sijaitsee Iseo-järven ja Brescian kaupungin välissä. Korkealaatuista kuohuviiniä on täällä valmistettu vuodesta 1961, ja ensimmäisen erän franciacortaa pullotti **Guido Berlucchi**. Nykyisin alueella on 120 viinitilaa.

Franciacorta on Italian vastine samppanjalle ja valmistetaan samalla menetelmällä kuin ranskalaisuoma. Franciacortaan käytettävät rypäleet ovat Chardonnay, Pinot Blanc ja Pinot Noir.

Hyvä esimerkki alueen isosta viinitilasta on Bellavista ja pienestä perheyriyuksestä Al Rocol, joka myy tuotteitaan vain tilan yhteydessä olevasta myymälästä. Tiloilla järjestetään maisteluita ja viinikellarikerroksia alkaen 15 eurolla. Vierailu pitää varata etukäteen.

Franciacortaa myydään Suomessakin, mutta vain viidesosa laatujuomasta menee vientiin. Yksisyys on se, että Italian kuohujuomaa ei ole brändätty yhtä hyvin kuin Ranskan samppanjaa.

Paras aika vierailulla Franciacortassa on keväällä ja syyskuussa, kun ilma on lämmin, muttei paahattavan kuuma. Elokuussa voi seurata vaaleiden ja syyskuussa tummien rypäleiden sadonkorjuuta. Alueella kuluu helposti monta päivää nauttien kuplivasta juomasta ja patikointiretkistä.

• *Lista viinitiloista: franciacorta.net*

Francesca Castellini toivoo lapsistaan Al Rocol -tilan jatkajia.

Milanon Malpensa-
lentokentältä on
Franciacortaan
110 kilometriä.

PIENI VIINITILA

Francesca Castellini (kuvassa) pitää pientä Al Rocol -viinitilaa neljännessä polvessa veljensä Gianluigin ja vanhempiensa kanssa. Tilalla on tunnelmallinen B&B-majoitus ja ravintola, jossa kokkina toimii Francescan äiti. Tilan kotieläinpihalla on vuohia ja aaseja.

- *Via Provinciale 79, Ome. alrocol.com*

VIINIBAARI

Il Viandante – Franciacorta -viinibaari sijaitsee Provaglio-Timoline-juna-asemalla. Baarista on upea näkymä Torbiere del Sebinon luonnonsuojelualueelle. Pihalla myydään toisinaan luomuvihanneksia.

- *Via Stazione Nuova 20, Provaglio d'Iseo. ilviandantefranciacorta@gmail.com*

1

KATTOBAARI ROOMA

NOUSE KAUPUNGIN KATTOJEN YLLE KATSOMAAN AURINGONLASKUA

KIRKONKELLOT KILKATTAVAT, mustapääkerttu visertää ja jasmiini tuoksuu Rooman keväässä. Aurinko laskee, ja kaupungin siluetti kupoleineen piirtyy esiin upeasti.

Pietarinkirkko, Pantheon ja Villa Borghesen puisto sekä monet muut huippunähtävyydet ovat suoraan edessäni. Näky on kuin elokuvasta ja saa aikaan kylmät väreet.

Olen treffeillä viiden tähden hotellin seitsemän kerroksen kattoterassilla, jolta aukeaa 360 asteen näkymä Rooman historialliseen keskustaan. Lähellä ovat Espanjalaiset portaat.

Dj soittaa tyylikästä lounge-musiikkia ja tunnelma on rento. Asiakkaina on paikallisia.

Michelin-palkitun huippukokin **Fulvio Pierangelinin** suunnittelemana listalla on italialaisia ruokia uusien mausteiden kanssa. Esimerkiksi dim sum -nyytteihin on kääritty juusto-pippuripastaa. Valitsen Cielo Negroni -cocktailin, jossa on baarin omaa katkeroa. Drinkki tuoksuu laakerinlehdeltä.

Kun juomat on juotu ja suudelmat vaihdettu, on iltakävelyn aika. Menisikö katsomaan Fontana di Treviä iltavalaistuksessa?

• *Cielo-terassi avoinna maaliskuusta loppusyksyyn, varaus suositeltava. Alkuruuat 18-40 e, Cielo Negroni -drinkki 20 e. Via Sistina 69. roccofortehotels.com*

Vuonna 2019 uudistettu Hotel de la Ville ja sen Cielo-terassi ovat nähtävyyksensä itsessään.

KOMEIN KUKKULA

Tarinan mukaan Rooma on rakennettu seitsemälle kukkulalle. Maisemia pääsee ihailemaan parhaiten kattoterasseilta ja kukkuloilta. Jos tapaillet roomalaista, hän vie sinut varmasti jossain vaiheessa Gianicoloon, korkealle kukkulalle, jolta näkee koko kaupungin.

- *Piazzale Giuseppe Garibaldi*

HISSI VAI 551 ASKELTA

Harva tietää, että Vatikanissa sijaitsevaan Pietarinkirkon kupoliin pääsee hissillä ihailemaan ikuisen kaupungin upeita maisemia. Hissilippu maksaa 10 e, ja pääsy rappusiihiin 8 e. Jos haluat kävellä, ota hyvät kengät – askelmia on 551.

- *Piazza San Pietro, Vatikaani. vatican.va*

Yhdeksän pientä Egadi-
saarta ovat loistokohde
venelomalle. Etäisyys
Sisiliaan on lyhyt ja meri
täynnä kiinnostavaa
katseltavaa snorklaajalle.

PURJEHDUS SISILIA

JOS HALUAT KOKEA JOTAIN
KAUNISTA, NOSTA PURJEET

EGADISAARET OVAT viisikymppisen **Guglielmo Masalan** vastaus, kun kysyy Italian upeimpia purjehduskohteita. Guglielmo on alan asiantuntija, sillä hän on purjehtinut yli 30 vuotta ympäri maailmaa.

Sisilian länsipuolella sijaitseville Egadisaarille Guglielmo vie matkailijoita sekä ryhmäretkille että yksityispurjehduksille yrityksensä lukuisilla veneillä.

Muutaman päivän ryhmäpurjehdus maksaa muutamia sataasia, ja osallistua voi joko yksin tai isollakin porukalla. Jokaiselle on oma hytti.

Egadisaaret ovat meriluonnonsuojelualueen kaunottaria. Suurinta niistä, Favignanaa ympäröivät lumoavat hiekkapohjaiset lahdet, kuten Cala Azzurra, Lido Burrone sekä Cala Rossa, joka on monen mielestä Italian parhaita rantoja.

– Retkillä kaikki haluavat snorklata, sillä vesistä löytyy monia kalalajeja, Guglielmo sanoo.

Saaret sijaitsevat lähellä rannikkoa, ja matka saarelta toiselle kestää vain 2–3 tuntia. Purjehduksella voi ottaa rennosti ja nautiskella kannella turkoosina kimaltavasta merestä, auringosta ja mukavasta yhdessäolosta, sillä työt hoitaa kippari. Purjeiden nostoa ja laskua saa ehkä kokeilla turvallisessa paikassa. Kokenut purjehduksen harrastaja saa kenties ohjata venettä hetken. Aallot ovat usein maltillisia, eikä vene pahemmin keiku.

Egadisaarten purjehdukselle lähdetään Trapanista tai Marsalasta Sisiliasta. Yleensä veneessä kokataan yhdessä, välillä pannaan vene ankkuriin ja käydään syömässä saarten ravintoloissa.

• mondovela.it

PARHAAT KALARAVINTOLAT

Egadisaarten keittiö perustuu kalaan, erityisesti tonnikalaan. Kalacouscous on suosittua, samoin pastat esimerkiksi merisiilin, hummerin tai sardiinin kera.

• *Marettimon saarella La Scaletta, Via Telegrafo 2, ja Il Pirata di Marettimo, Via Scalo Vecchio 27.*
• *Levanzon saarella Bar Romano, Via Calvario 5.*

IHANA MARSALAVIINI

Väkevöityä marsalaviiniä valmistetaan Marsalan kaupungin ympäristössä Sisiliassa. Ennen tai jälkeen purjehduksen kannattaa varata aika opastetulle kierrokselle tyyppillisessä viinikellarissa.

• *Via Vincenzo Florio 1. duca.it*
• *Via Sebastiano Lipari 18. donnafugata.it*

4

38 kilometriä pitkä Martesanan kanava kulkee Gorgonzolan kautta Milanoon.

MYPHOTOS, GETTY IMAGES, TERHI KOIVISTO

Italiassa aperitiivin hintaan kuuluu usein juustoja tai oliiveja.

Macelleria Apostolo -puodin Renato myy myös gorgonzolaa.

ROMANTIikka GORGONZOLA

KUTSU RAKKAASI PIKNIKILLE JUUSTOKAUPUNGIN PUISTOON

ROMANTTINEN PIKKUKAUPUNKI on antanut nimensä sinihomejuustolle ja herättää hellyyspuuskia 20 kilometrin päässä Milanosta. Perille pääset vaikka metrolla.

Gorgonzolassa on paras kulkea käsi kädessä kävellen tai pyöräillen. Joka kulmalla riittää ihasteltavaa ja valokuvattavaa. Paras reitti kulkee hiljaista ja kapeaa Naviglio Martesana -kanavaa pitkin.

Kanavalle voisi jäädä tuijottelemaan hiljalleen virtaavaa vettä, kaloja ja sorsia sekä katselemaan vanhoja, värikkäitä taloja ja peltomaisemia. Vihreä Parco Sola-Cabiati -puisto huumaa japaninsiniseen ja alppiruusujen tuoksulla ja kutsuu lammen rantaan piknikille.

Evääksi tietenkin gorgonzolaa. Ihan joka puodista sitä ei kuitenkaan löydy, ei edes täältä. Keskustan idyllisessä Macelleria Apostolo -herkkuliikkeessä kauppias **Renato** tervehtii iloisesti jokaista. Kiirettä ei ole. Seinillä on vanhoja valokuvia, koristeina lehmänkelloja. Renato ehtii vaihtaa kuulumiset kaikkien kanssa. Tarjolla on hyvä valikoima lihoja, juustoja, viinejä ja muita herkkuja.

Herkkusuun kannattaa ajoittaa vierailu syyskuulle, Sagra di Gorgonzola -markkinoiden aikaan, ja maistaa torikojussa ainakin *polenta al gorgonzolaa* ja *gnocchi al gorgonzolaa*.

• Valitse Milanossa vihreä metrolinja M2 Gessaten suuntaan, matka kestää noin 40 minuuttia.

LEIPOMOON

Mikään ei voita italialaista jäätelöä ja leivonnaisia! Dolci Tentazioni -leipomon tuotteet ovat laadukkaita, kauniita ja käsin tehtyjä. Kokeile perinteistä lombardiaista *torta paesana* -kakkua, jonka valmistuksessa käytetään kuivaa leipää ja suklaata.

• *Via Giuseppe Parini 5. dolcitentazionigorgonzola.it*

APERITIIVILLE

Nauti aperitiivi italialaiseen tapaan kello 17–19 ennen illallista esimerkiksi Martesanan kanavan varrella sijaitsevassa suloisessa samppanja- ja viini-baari Piccola Champagneriassa.

• *Via Italia 75/77.*

5

RANTA SARDINIA

LÄHEMÄS MALEDIIVEJÄ EI EUROOPASSA PÄÄSE

ETELÄ-SARDINIAA KUTSUTAAN Välimeren Malediiveiksi. Alueen upeimpia rantoja on nelikilometrinen Spiaggia di Porto Pino Sardinian eteläkärjessä pienessä Porto Pinon kaupungissa. Rantahiekka on valkoista ja unelmanpehmeää, vesi matalaa ja kristallinkirkasta.

Ranta on kaikkien vapaasti käytettävissä, silti hiljainen. Pienistä rantakoluista voi vuokrata aurinkovarjoja ja ostaa juotavaa ja pikkusuolaista. Porto Pinon keskusta ravintoloinen sijaitsee kävelymatkan päässä.

Italialaiset rakastavat Etelä-Sardiniaa, koska se on muuta Sardiniaa edullisempi ja siellä on vähemmän turisteja. Esimerkiksi Milanossa asuva parikymppinen oikeustieteen opiskelija **Beatrice Gigli** viettää kesät perheensä kanssa Porto Pinossa.

- Kaupunki on kaunis, ja rannat vetävät vertoja Malediiveille. Ilmapiiri on rento, ja paikalliset ovat hyvin lämpimiä ja vieraanvaraisia, Beatrice kertoo.

- Paikka sopii pariskunnille ja perheille. Jos etsit bileitä, kannattaa mennä Pohjois-Sardiniaan.

Porto Pino on tunnettu myös valtavasta alepponmännymetsästä ja lammista, joista voi jo keväällä bongata vaaleanpunaisia flamingoja. Luonto- ja veneretkien lisäksi Porto Pinossa voi surffata ja ratsastaa.

Beatricen päivät Porto Pinossa kuluvat nautiskellen rannalla ja ravintoloissa. Lounaspaikaksi hän suosittelee paikallisia herkkuja tarjoavaa Luna Beach Portopinoa ja illaksi La Perla -hotellin hyviä pizzoja tai Ristorante il Cormoranon herkullisia kalaruokia.

Spiaggia di Porto Pinon valkoiset hiekkadyynit muuttavat muotoaan tuulen mukaan.

VIEHÄTTÄVÄ HOTELLI

Hotel Cala Dei Pini on Porto Pinon kaupungissa lähellä rantaa sijaitseva kohtuuhintainen hotelli, yö kahdelle alkaen 110 e.

• *Hotel Cala Dei Pini, Località Porto Pino, San'Anna Arresi.*
caladeipini.eu

MUKAVA B&B-MAJOITUS

Kehutussa bed and breakfast -majapaikassa huone kahdelle maksaa alkaen 50 e.

• *La Luna Sulla Duna, Via Sarri 12, Porto Pino.*
lalunasulladuna.com

AUTOREITTI VALTELLINA

KYLVE UNOHTUMATTOISSA
MAISEMISSA TIEN SS38 VARRELLA

HALUATKO IHANAN elämyksen? Aja läpi Valtellinan laakson! Italian Alppien jylhät vuoristomaisemat, puhdas luonto ja somat alppikylät tekevät vaikutuksen.

Valtellinan laaksoa halkoo tie SS38, ja suuri osa kylistä ja nähtävyyksistä on kätevästi sen varrella.

Auton voi vuokrata esimerkiksi Milanosta Malpensas lentokentältä, jolloin matkaa Valtellinan laaksoon kertyy noin 120 kilometriä.

Ensimmäisenä päivänä voit majoittua esimerkiksi La Fiorida -majatalossa Rogolossa. Matkasta väsyneelle on tarjolla rentouttavia saunoja, hierontaa ja spa-palveluita, kuten Kleopatran kylpy. Siihen maito on lypsetty tilan omista lehmistä.

Majatalo panostaa ruokaan. Nauti paikallisia herkkuja, kuten Valtellinan Tegliosta kotoisin olevaa taivaallisen hyvää ja rasvaista tattari-pastaa, *pizzoccheria*, johon laitetaan keitettyä perunakuutioita, kaalia, hurjasti Valtellina Casera ja Bitto -juustoja sekä voita. Voi on erityisen hyvää, kun mausteena on salviaa. Tilaa kyytipojaksi Valtellinan viinejä, kuten ryhdikästä, Nebbiolorypäleestä tehtyä Sforzatoa.

Pysähdy myös Bormiossa, jossa on kylpylöitä ja luonnon kuumia lähteitä huimien vuoristomaisemien keskellä. Voit nauttia peräti kahdesta QC-luksuskylpyläketjun kylpylästä tai rennommasta, myös lapsiperheille sopivasta Bormio Termestä.

Poikkea pikkukylissä, kuten Tiranossa, Valtellinan pääkaupungissa Sondriossa ja aja siitä Livignoon, jossa voi myös patikoida, lasketella tai lumikenkällä vielä huhtikuussakin. •

KOUKKAUS JUNALLA

Bernina Express -junareitti Alppien keskellä sisältyy Unescon maailmanperintöluetteloon. Reitti alkaa Sveitsin Churista ja päättyy Italian Tiranoon. Yhden-suuntainen matka kestää neljä tuntia ja maksaa 2. luokassa noin 58 e. Matkan voi tehdä lyhyempänkin, esimerkiksi St. Moritzista Tiranoon. Silloin matka kestää kaksi ja puoli tuntia, lipun hinta noin 30 e.

• rhb.ch

HURMAAVA HERKKUKAUPPA

Pakollinen pysähdys tehdään Morbegnossa sijaitsevaan Fratelli Ciapponi -herkkukauppaan. Vuonna 1883 perustettu sympaattinen puoti on nähtävyyksien ja tunnettu hyvistä viini- ja juustovalikoimistaan.

• *Piazza 3 Novembre 23, Morbegno. ciapponi.com*

Valtellinan laakson pikkukaupungit ovat suloisia. Vuonna 1778 rakennettu Gandan silta toivottaa tervetulleeksi Morbegnoon.

